

Lorraine Harrison

JAK CZYTAĆ OGRODY

Krótki kurs historii ogrodów

Wydawnictwo Arkady

JAK CZYTAĆ OGRODY

Krótki kurs historii ogrodów

Każdy miłośnik ogrodów podczas podróży po kraju lub za granicą powinien mieć tę książkę pod ręką. To niezastąpiony przewodnik ułatwiający właściwą ocenę każdego założenia ogrodowego, pomagający dostrzec i określić różne wpływy historyczne, źródła i style, a także osobliwe przejawy fantazji lub ekscentryzmu.

Celem tej książki jest dostarczenie czytelnikowi wiedzy pozwalającej odpowiedzieć na pytanie, jak rozwijał się ogród. Uważna lektura z pewnością ożywi, wzbogaci, a co najważniejsze uprzyjemni zwiedzanie ogrodów – zarówno wspaniałych założeń otaczających bogate rezydencje, jak i najskromniejszych ogródków przydomowych na przedmieściach.

Wydawnictwo Arkady poleca:

Historia ogrodów, *Penelope Hobhouse*

Ogrody. Projekty, realizacje, *Andrew Wilson*

Ogród marzeń, *praca zbiorowa*

Ogrody i labirynty, *Lucia Impelluso*

Seria Fachowe Rady:

Drzewa i krzewy, Ogrody w pojemnikach,

Mały ogród, Zakładamy ogród, Ogród ziół,

Staw w ogrodzie, Szkodniki i choroby roślin,

Rozmnażanie roślin, Ogródki działkowe,

Patio, Cięcie roślin, Projektowanie ogrodu

Spis treści

Przedmowa	6
Wprowadzenie	8
Typy ogrodów	14
Style ogrodów	44
Drzewa	70
Rośliny kwitnące	92
Cechy krajobrazu	124
Budowle ogrodowe	164
Szczególne właściwości	194
Aneks	
Słownik	246
Informacje dodatkowe	251
Indeks	252
Podziękowania	256

Przedmowa

Miałam szczęście wychowywać się w słynnym ogrodzie Sissinghurst, który – mimo że tłumnie odwiedzany – jest dla mnie miejscem bardzo osobistym. Choć spędziłam w nim całe moje życie, wciąż uważam, że nie ma nic piękniejszego od Białego Ogrodu skąpanego w blasku księżyca. Gdy skończyłam sześć lat i byłam dostatecznie duża, by móc dotknąć dłońią pierzastych wierzchołków bukszpanowych żywopłotów, pokochałam zapach, dotyk, widok i czystą zmysłowość tego miejsca.

Wspólne dokonania moich dziadków, Harolda Nicolsona, projektanta ogrodu, oraz Vity Sackville-West, która wybrała rośliny, stały się inspiracją dla ogrodników na całym świecie. Sissinghurst jest miejscem pełnym niespodzianek, można w nim znaleźć zakątki poświęcone określonym kolorom lub porom kwitnienia. Poznawanie każdego ogrodu jest jak powrót do ulubionej lektury. Czytamy dobrze nam znane strony, pochylamy się nad ulubionymi fragmentami, odkrywamy perspektywy, na które wcześniej nie zwróciliśmy uwagi. Podobnie książka Jak czytać ogrody może się stać ulubionym, osobistym przewodnikiem każdego miłośnika ogrodów, towarzyszącym mu podczas zwiedzania zarówno założen historycznych, jak i nowoczesnych – publicznych i prywatnych. Doświadczzone oko autorki wskaże czytelnikowi

nikom, w jaki sposób, odnajdując i odczytując klucze wizualne, będą mogli poznać i ocenić każdy ogród.

Mój ojciec zawsze porównywał porę kwitnienia w Sissinghurst do sztuki w pięciu aktach. Przy oknie w South Cottage w Sissinghurst stoi biurko, za którym siedząc, można podziwiać pomarańczowe, żółte i czerwone barwy Cottage Garden, śledzić, jak widz zasiadający w pierwszym rzędzie teatralnej widowni, każdego roku powtarzający się od nowa spektakl. Wspaniałe przedstawienie rozpoczyna się w lutym, gdy z ziemi wyłaniają się pierwsze przebiśniegi. Żywe, zielone piękno wiosny ustępuje wspaniałościom lata w pełni rozkwitu, sztuka zmierza ku zakończeniu jesienną eksplozją barw, po czym ogród погруża się w spokojnym, zimowym antrakcie.

JULIET NICOLSON, styczeń 2010

STYLE OGRODÓW

Wprowadzenie

Poczucie stylu i miejsca

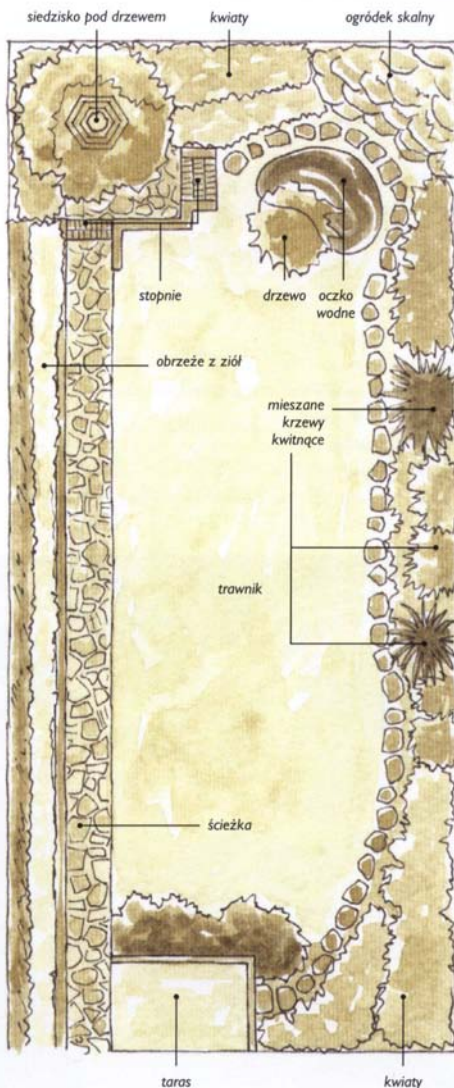
Szukajcie ogrodów
prezentujących
spójny, jednolity styl.
Projekt założenia
i roślinność powinny
harmonizować
z otoczeniem.

Aby wizyta w ogrodzie zakończyła się sukcesem poznawczym, ważną sprawą jest dobrze rozwinięte wyczucie stylu. Rozpoznanie elementów stylów historycznych jest istotne, jeśli chcemy wynieść jak najwięcej z wędrowki po ogrodzie. Datowanie założenia może okazać się trudne; na przykład oryginalny na pierwszy rzut oka holenderski ogród barokowy może być znacznie późniejszy, jedynie ukształtowany „w stylu...”. Kiedy określimy styl ogrodu, możemy postawić pytania: „Czy jest on autentyczny? Jeśli nie, to dlaczego wybrano właśnie ten styl? Co wybór stylu mówi nam o twórcy ogrodu?”.

Plan podmiejskiego ogrodu na tyłach domu

W odróżnieniu od wielkich majątków ziemskich brytyjskie ogrody podmiejskie cierpią z powodu częstych zmian właściciela i nieustannych zmian planu. Jednak nawet obecnie w wielu ogrodach na tyłach domów można jeszcze dostrzec pozostałości klasycznego założenia. Typowy jest długi, wąski kształt działki, który – jak tutaj – jest często zaakcentowany długimi ścieżkami z obrzeżami po bokach. Taras stanowi łącznik między domem a ogrodem, duży trawnik zaś wymaga podporządkowania się reżimowi cotygodniowego rytuału koszenia odbywającego się tradycyjnie w niedzielny poranek!

ROŚLINY KWITĄCE

Ogrody węzłowe

Bourton House, Gloucestershire, Anglia

W tym założeniu ze wzorem w formie węzła otwartego w kilku miejscach wprowadzono jako element pionowy przycięte drzewka bukszpanowe. Ornament węzłowy otacza usytuowany centralnie na podwyższeniu basen wypełniony wodą.

Od początku XV w. najbardziej ozdobną, położoną najniżej i najbliższą pałacowi płaską część ogrodu francuskiego, obsadzoną głównie kwitnącą roślinnością zielną, zaczęto nazywać parterem (łac. *per terre* – na ziemi). Partery miały formę zgeometryzowaną i rozwinęły się z prostego czteroczęściowego planu ogrodu perskiego. Ornament parteru jest prosty lub złożony, każda jego część może zachowywać wewnętrzną symetrię lub dekoracje ornamenty figuralne, na przykład herby. Partery, nazywane w Anglii ogrodami węzłowymi, są ukształtowane z nisko przycinanych żywopłotów, zwykle z bukszpanu, ożanki właściwej lub lawendy bawełnianej i najefektniej prezentują się oglądane z góry.

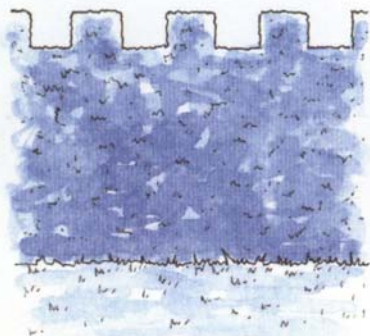

Żywopłoty uniwersalne

Podczas wizyty w ogrodzie zauważamy wiele żywopłotów o różnych formach pełniących odmienne funkcje. Wysoki żywopłot tworzy ogrodzenie, daje schronienie i ochronę, jest tańszy niż wybudowanie muru i przetrwa dłużej niż płot. Sprawdzają się zarówno jako ogrodzenia dekoracyjnych parterów, jak i do tworzenia imponującej alei. W ogrodach formalnych popularne są wiecznie zielone żywopłoty z cisu, ostrokrzewu, bukszpanu, wawrzynu i ligustru. Drzewa zrzucające liście, takie jak grab, buk czy lipa, wyglądają dobrze w ogrodach wiejskich, natomiast kwitnące żywopłoty z róż, escallonii i hibiskusa dodadzą urody każdemu ogrodowi.

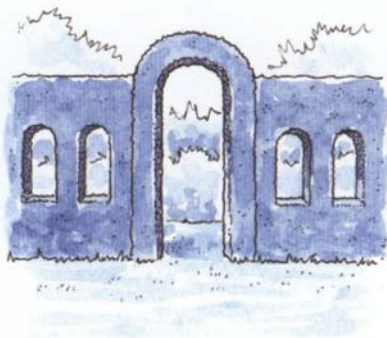
Ogród Mien Ruys, Dedemsvaart, Holandia

W nowatorskim ogrodzie zaprojektowanym przez holenderską artystkę Mien Ruys (1904–1999) ściana z trawy miskant jest echem formalnego, wiecznie zielonego żywopłotu rosnącego w tle.

Francuski formalizm

Starannie przycięty żywopłot doskonale naśladuje architekturę. W wielkich ogrodach francuskich żywopłoty są przycięte z tak wielką precyzją, że bardziej przypominają ściany, nisze i arkady niż rzędy drzew. Ten żywopłot cisowy został uformowany w kształt zamkowego muru z krenelażem.

Tradycja holenderska

Holendrzy przez wieki stosowali ogrodzenia z żywopłotów, które w wietrznej Holandii na słabych glebach rosną lepiej niż drzewa. W Het Loo ciąg bram i okien podkreśla urodę alei biegnącej w całości pośród żywopłotu.

SZCZEGÓLNE WŁAŚCIWOŚCI

Chodnik ogrodowy

Chodniki bywają szerokie lub wąskie, prowadzą prosto lub meandrują, mogą być ułożone z materiałów twardych lub miękkich – wariantów jest bez liku. W ogrodach publicznych lub parkach wybór będzie podyktowany najprawdopodobniej stopniem natężenia ruchu pieszego, w ogrodach prywatnych natomiast przede wszystkim względami estetycznymi. W dawnych ogrodach częściej stosowano materiały miękkie, takie jak pokruszone muszle, drobny żwir, a nawet popioły z paleniska, ujęte w obramieniach z desek lub ozdobnych płytek ceramicznych. Obecnie używa się przede wszystkim płyt kamiennych i cegieł.

Odpowiedni wybór

Luźno ułożone duże płyty z kamienia są trwałe i tworzą miłą dla oka kompozycję.

A

Abbey Gardens, Tresco,
wyspy Scilly 116
Adam, Robert 230
Adelaidy Ogrody
Botaniczne, Australia
103
aha 55, 142-3, 246
alegoria 229, 243
aleje 73, 82-3, 244
Alhambra, Hiszpania
10, 26
Alnwick ogród, Anglia
69, 156
altanki 49, 203, 244
altany 178-9, 248
amfiteatry 144, 145, 244
arboreta 40, 80-1, 244
Arboretum Trsteno,
Chorwacja 172
architektoniczne porządk
201, 247
arkady 202-3, 244
armilarne sfery 242, 243,
244
aromatyczne ogrody
114-15
ars topiaria
patrz topiary
Arts and Crafts ruch 62-3,
149, 161, 162, 202

B

bagienne ogrody
112-13, 246
patrz także brzeżne
rośliny
balustrady 212, 244
bankietowe pawilony
180, 244
Barnsley House, Anglia
178
baseny 244
dla ptaków 225
patrz także wodne
urządzenia
bastiony 144-5, 244
Bateman's ogród, Anglia
242

belwedery 182-3, 244
patrz także perspektywy
beton 67
patrz także dekoracje
Biały Ogród, Sissinghurst,
Anglia 6
Birkenhead Park, Anglia 43
Biscainhos Ogród
Pałacowy, Portugalia 210
Blenheim pałac, Anglia
74, 145
Le Bois de Moutiers,
Francja 100
bonsai 73
boskiet/ bosco 78, 244
botaniczne ogrody 38-9,
244
Bowood House, Anglia 230
bóstwa 168
bramy 210-11
księżycowe 211, 247
zadaszone 211, 246
Bridgeman, Charles 142
Brown, Lancelot
„Capability” 54, 75, 142
Bryan Park, USA 76
brzegowe rośliny 113, 246
Burle Marx, Roberto 66
Burton House, Anglia 106
byliny 247

C

Campeche, Meksyk 200
Castle Howard, Anglia 33
Central Park, Nowy Jork
11, 42-3
Champagne Laurent-
-Perrier
Hampton Court, ogród,
Anglia 84
Chastleton Glebe, Anglia
170
Château de Malmaison,
Francja 102
Château d'Ermenonville,
Francja 33
Chatsworth House, Anglia
48, 159
chaty 192-3

Chelsea Flower Show,
Anglia 84
chińskie ogrody:
bramy księżycowe 211
groty 152
kopce 147
mosty 218, 245
mury 207
pagody 170, 171
t'ing 174
cieplarnie 17, 41, 186,
190-1
Cisowa Ścieżka,
Sissinghurst, Anglia 139
clairvoyee 209, 245
Coade kamień 222, 245
patrz także sztuczny
kamień
Compton Potters Art
Guild 63
Corbusier, Le 66
cyrusowe drzewka 41,
186, 190-1, 237, 247
czahar bagh 27, 244
patrz także islamskie
ogrody

D

datowanie ogrodów 13-13,
46-7
dekoracja 19, 25, 29, 59,
66, 108-9, 216-17,
222-3, 226-7, 232-5,
248
Dell ogród, Anglia 98
Diana, księżna Walii
pomnik-fontanna,
Londyn 230
dla przyjemności ogrody
20-1, 247
domki ogrodnika 192-3,
244
drzewa 72-3
aleje 73, 82-3, 244
arboreta 40, 80-1, 244
bonsai 73
boskiet/ bosco 78, 244
cytrusowe 41, 73, 186,
190-1, 237, 247

gatunki 80
grupy 75, 245
karczowiska 77, 244
laski 76, 245
lasy 73, 76-7, 78-9, 246
ogławianie 76, 247
orangerie 41, 186,
190-1, 247
owocowe 36-7, 88-9
palmety 88-9
pasy 77, 244
pnie powalone 86-7, 248
splatanie 90-1, 247
szachownicowy układ
79, 247
w ogrodach pejzażowych
74-5
Dziedziniec Lwów,
Alhambra, Hiszpania
26-7
dzwony, kłose 122, 244

E

East Rill, Hestercombe
ogrody, Anglia 162
Eden Project, Kornwalia,
Anglia 117
egzotyczne rośliny 38,
116-17, 245
eksedry 205, 245
elżbietańskie ogrody 49
patrz także partery
węzłowe
Englischer Garten, Niemcy
145

F

Felbrigg Hall, Anglia 17
filary 211
Florence Court, Irlandia
Północna 142
folies 167, 176-7, 245
Folly Farm, Anglia 149
fontanny 50, 154-5, 157,
158-9
formalne ogrody 48-49,
52-3, 58-8, 245
fosy 151, 247
fruticetum 245

G

gaje 78-9, 246
galerie 203, 245
The Garden House,
Anglia 22
gazebo 174-5, 245
gazon coupé 109, 246
gęstwina 75, 248
giardino segreto 20, 246
giochi d'acqua 50, 154,
158-9, 246
girlandy 105, 244
Giverny, Francja 218
Glendurgan ogród, Anglia
140
gospodarcze ogrody 120-3,
246
patrz także owoce/
owocowe drzewa;
potagers, warzywniki
gotycki styl 169-72, 189,
199, 213, 238
granice 206-9
patrz: płoty; żywopłoty;
mury
grobowce 230
patrz mauzolea
groty 51, 57, 172-3, 246
gry 23, 132-3
Gueverkian, Gabriel 67

H

Hackel ogród, Szwajcaria
162
Hampton Court, Anglia
148
Wystawa Kwiatów 84, 86
Hanbury ogród, Włochy
174
Hellbrunn, pałac, Austria
158
heraldyka 211
herbaciarnie, japońskie
179, 248
patrz także dekoracje
w stylu orientalnym
herbaria 39, 246
herby 58, 229
hermy 229, 246

Hestercombe ogrody,
Anglia 62
Het Loo pałac, Holandia
52, 136
Hidcote ogród, Anglia 62
Hiroshige, Ando 218
holenderskie ogrody 52-3,
82, 136
Holker Hall, Anglia 90
hortus conclusus 30-1,
246
Hyde Park, Anglia 42,
230

I

idei ogrody 32-3
inspekty 185, 245
intelektualne ogrody 32-3
islamskie ogrody 26-7,
152, 162
patrz także styl perski
Isola Bella, Włochy 204
italianizujący styl 246
patrz także renesansowe
ogrody

J

japońskie ogrody 28-9
herbaciarnie 179
kopce 147
mosty 28, 218
stawy 153
żywopłoty 137
Jardin des Plantes, Paryż
10
Jarnan, Derek 69
jednoroczne rośliny 244
patrz także byliny
Jekyll, Gertrude 60, 62,
63, 100, 101, 104,
149, 210
Jellicoe, Geoffrey 226
Jencks, Charles 32, 69,
146
jeziora 150-1
serpentinowe 55, 151,
248
Johnston, Lawrence 62
Józefina, cesarzowa 102

K

kamień sztuczny, wyroby
222-3
kanały 152, 154, 162-3,
244, 248
Karlsau, Niemcy 190
kaskady 69, 156-7, 244
Kensington ogrody, Anglia
55
Kent, William 32, 142
Kenwood House, Anglia
218
Kew, Anglia: Królewskie
Ogrody Botaniczne
39, 171
Kingston Maurward ogrody,
Anglia 132
kioski 175, 246
patrz także gazebo
Kipling, Rudyard 242
klasyczny ornament 19,
200-1
klasztorne ogrody 31, 34
patrz także wirydaże
kobierce kwiatowe 59,
96-7, 244
kolumnady 31, 204, 205,
245
kolumny 200-1, 245
patrz także porządk
architektoniczne
kopce 146-7, 247
kopiec w kształcie
piramidy 146
kosiarki 129
kosy 129
Król Słońce 154
księżycowe bramy 211, 247
Kubistyczny Ogród,
Francja 67
Kulinaryny Instytut
Ameryki, USA
kurza łapka
patrz patte d'oie
kwiaty dzikie 130-1

L

labirynty 140-1, 246
Lady Farm, Anglia 68

The Laskett, Anglia 242
lasy 73, 76-7
leczące ogrody 247
patrz także ziołowe
ogrody
Little Sparta, Szkocja 32
łodownie 181, 246
loggie 202, 246
Long Toms 237
Lutyens, Edwin 63, 149,
162

Ł

ławki 238-41
łąki 130-1, 246

M

Madingley Hall, Anglia 202
Magiczny Ogród, Hampton
Court, Anglia 86
małe ogrody 24-5
patrz także wiejskie o.;
podmiejskie o.;
miejskie o.
Manoir d'Eyrignac, Francja
166
materiały
patrz dekoracja
mauretański styl
patrz ogrody islamskie;
styl perski
mauzolea 33, 230, 247
meble 238-41
Merriments ogród, Anglia
198
miasta ogrody 64
miejscowe rośliny 247
miejskie ogrody 24, 66
Mien Ruysa ogród,
Holandia 136
modernistyczne ogrody
66-7
Monet, Claude 218
Morris, William 62
patrz także Arts and
Crafts ruch
mosty 218-19
Mottisfont opactwo, Anglia
104

Munstead Wood, Anglia 17
mury 206-7

zwieńczone 207, 245

N

namioty 57, 179
napowietrzne żywopłoty 90

narzędzia 129

Nazen-ji, Japonia 28

Nicholson, Ben 226

Nicolson, Harold 6, 136

Nicolson, Juliet 6

nieformalne ogrody 246

nimfeum 51, 247

nisze 173, 213, 247

Nitobe Memorial ogród,
Kanada 17

Normanby Hall, Anglia 36

O

obeliski 204, 205, 247

odbicie w wodzie 55

odkładanie pędów 246

Oehme i van Sweden

(architekci krajobrazu)
152

ogławianie 76, 247

Ogród Kosmicznych

Spekulacji, Portrack
House, Szkocja 32,
69, 146

Olmsted, Frederick Law
42, 3

Ongley, lord 181

orangerie 41, 186,

190-1, 247

orchidee 187

orientalny styl dekoracji
198

patrz także chińskie
ogrody; japońskie ogrody
owoce/owocowe drzewa

36-7, 88-9
patrz także, gospodarcze
ogrody, palmy

P

pachnące ogrody 95,
114-15

patrz także ziołowe
ogrody

Packwood House, Anglia
148

Padwa, Włochy, ogród
botaniczny 38

pagody 170-1, 247

Painshill Park, Anglia 56

Palladio, Andrea 219

palmy 88-9

palmiarnie 186, 247

Panteon, Stourhead, Anglia
168-9

papociarnie 245

Parc de Sceaux, Francja 72

parki, publiczne 42-3, 132
partery 52, 53, 106,

108-9, 247
parterre à l'anglaise 109,
247

parterres de broderie 53,
108, 247

parterres de
compartment 108-9,

247

parterres d'eau 108,
153, 247

węzłowe 49, 106-7, 246

patte d'oie 85, 247

pawilony 178-9, 247

pejzażowe ogrody 54-5,
74-5, 142

pergole 62, 202, 247

perski styl 106, 198

perspektywy 84-5, 248

pinetum 247

piramida 33

Pitmedden ogród, Szkocja
108

Pliniusz 134

ploty 208

sztachetowe 208, 247

pnie leżące 86-7, 248

podmiejskie ogrody 64-75
podwórzowe ogrody 24,
26, 200

podwyższone rabaty 35,
114, 247

pojemniki 234-7

polany 77, 244

pomniki 230-1

Portrack House, Szkocja:

Ogród Kosmicznych
Spekulacji 32, 69, 146

porządki architektoniczne
201, 247

postumenty 233, 243

potager 36, 118-19, 247

patrz także gospodarcze
ogrody

Powerscourt, Irlandia

Północna 20

Powis, zamek, Walia 212,
215

preniowe ogrody 68-9, 247

prywatne ogrody 49

przebieganie 166-7, 247
prycinanie dekoracyjne

134-5, 248

przyczółki 168, 247

publiczne parki 42-3, 132

Pullhama kamień 223, 247

patrz także sztuczny
kamień

punktowe rośliny 113

pustelnie 56, 177, 246

R

rabatowe rośliny 244

renesansowe ogrody 50-1,
78, 82, 108, 145, 154,

172, 202, 212, 236, 241

Robinson, William 60, 62

rokokowe ogrody 56-7

roślin kolekcja 40-1

patrz także arboreta;

ogrody botaniczne

rotundy 170-1, 248

rózane ogrody/rozaria 248

róże 102-5

stare odmiany 102

Royal Botanic Gardens,

Kew, Anglia 39, 171

ruiny 56, 177, 248

Ruskin, John 62

rustykalny styl 23, 175,

215, 219, 241, 248

rzeźba 51, 67, 197, 226-9

S

Sackville-West, Vita 6,
104

Safrá Bank, São Paulo,
Brazylia 66

St-Paul-de-Mausole,

klasztor, Francja 30

Sausmarez Manor Art

Park, Guernsey, Wyspy

Normandzkie 228

schodkowy kopiec 147

schody 214-15

Schönbrunn, ogrody

pałacowe, Austria 17

schronienia ogrodowe 30,

178-9

sekretnie ogrody 30-1, 246

serpentinowe jeziora 55,
151, 248

serpentinowe mury 207,
245

Shaw, Georg Bernard 178

siedziska 238-41

ławka taczka 241, 244

ławka wokół drzewa 241,
248

Sissinghurst, zamek,

Anglia 6, 10, 11, 138,
139, 182

plan ogrodu 139

skalne ogrody/skalniaki
220-1, 248

sloneczne zegary 242-3,
248

spiralny (węzowy) kopiec
1465

splatanie 90-1, 247

standard, krzewy 248

stawy 150, 152-3

sterczyny 211, 212

stopnie 214-15

Stourhead, Anglia 54, 168

Stowe, Anglia 32, 168

stróżówki 180, 245

suchy ogród, Dungeness,
Anglia 69

Sutton Place, Anglia 226

szachownicowy układ

79, 247

szklarnie 38, 59, 184-9,
245, 246
szpalery 88-9, 245
sztachetowe płoty 208, 249
sztuczny kamień 56, 172-3,
222-3
patrz także Coade
kamień, Pullhama
kamień
Szwajcarski Ogród, Anglia
180
ścieżki 37, 55, 216-17
średniowieczne ogrody
48-9
świątynie 32, 168-9, 248
patrz także wirydarze,
klasztorne ogrody

T
taczki z beczką 123
Tadź Mahal, Agra, Indie
14-15, 230
tarasy 212-3
Teatro di verdura 145, 248
teatry na powietrzu 145
tenisowe korty 132
patrz także gry
terakota 233, 234, 248
termy (hermy) 229, 248
T'ing 175
Tolquon, zamek, Szkocja 58
topiary 134-5, 248
trawniki 128-9, 246
do gry w krokieta 133
patrz także gry
trawy
patrz laki; preriowe
ogrody
trejaż 105, 175, 209, 248
Trezza, Luigi 144

U
ule 61, 224-25
w pniach 244
urny 19, 232-3, 248

V
Vauxhall ogród, Anglia 21
Victory ogród 122

Villa d'Este, Włochy 18,
50, 154
Villa Lante, Włochy 50
Villa Medici de Castello,
Włochy 51
Villa Rizzardi, Włochy 144
viticetum 248

W
warzywa 36-7
patrz także gospodarcze
ogrody; potager
warzywniki 36-7
patrz także gospodarcze
ogrody; potager
Waszyngtona pomnik,
Ameryka 142
Watts, Mary 63
wazy 232-3, 248
wejścia 210-11
patrz także aleje,
stróżówki, bramy
Wersal, Francja 16, 74,
152, 154
wersalskie skrzynie 237
Werribee Park, Australia
West Wycombe Park,
Anglia 80
węzłowe partery 49, 106-7,
246
wglębniaki 148-9, 248
wiatrowskazy 242, 243,
248
widokowa wieża 182
wiecznozielone rośliny
245
wiejskie ogrody 60-1
Wielka Kaskada, Alnwick,
Anglia 69, 156
Wielki Kanał, Wersal,
Francja 152, 154
Wielkie ogrody 18-19
wieże 182-3
strażnicze 146, 182
wiktoriańskie ogrody 58-9
patrz także kobierce
kwiatowe
wirydarze (ogrody w)
31, 245

wodne urządzenia:
automaty 158
baseny 244
fontannowe kaskady 157
fontanny 50, 154-5,
158-9
sztuczne 159
fosy 151, 247
jeziora 150-1
kanały 152, 162, 244
kaskady 69, 156-7, 244
parterres d'eau 108, 153,
247
serpentyńowe jeziora 55,
151, 248
stawy 150, 152-3
studnie 160-1, 248
sztuki 158
patrz także
serpentyńowe jeziora
wodospady 156-7
wojenne ogrody 122
Wolf, Wirginia 178
woliery 225, 244
wstęgowe rabaty 98-9, 248
wyplatanie 248
patrz także trejaż
wyspowa rabaty 98-9, 246

Z
zadaszone bramy 211, 246
zagajniki 76, 245
zarośla 75, 248
zegarowe wieże 183, 245
zielne rośliny 246
obrzeża z 100-1, 246
zielniki 39, 246
zielone pokoje (komnaty)
138-9, 245
ziguraty 212
zimowe ogrody 188, 248
ziolowe ogrody 34-5,
110-11
patrz także leczące
ogrody
zrzucające liście rośliny
245
zwieńczenie muru 207, 245
zwierząt groby 231

zwierzęta 55, 142-3
domy dla 224-5

Ż
żardiniery 237
żywoploty 136-7, 246
napowietrzne 90
patrz także labirynty,
topiary

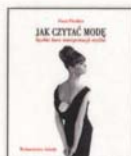
JAK CZYTAĆ OGRODY

Krótki kurs historii ogrodów

Mamy nadzieję, że książka *Jak czytać ogrody* stanie się przyjaznym, osobistym przewodnikiem, który docenią zarówno miłośnicy ogrodów, jak i zwykli zwiedzający, lubiący po prostu spacerować w pięknych miejscach. Miły towarzysz, nieoceniony podczas wizyt w wielkich założeniach parkowych i małych ogrodach, historycznych i nowoczesnych, publicznych i prywatnych z pewnością pozwoli czytelnikom spojrzeć na sztukę ogrodową oczami eksperta.

- Fotografie ogrodów w wielu krajach o różnej kulturze ukazują bogactwo i różnorodność miejsc godnych odwiedzenia.
- Piękne ilustracje zwracają uwagę czytelnika na najważniejsze, najbardziej charakterystyczne elementy różnych ogrodów.
- Komentarze ułatwiają odczytanie i zrozumienie wizualnego języka ogrodów, pozwalają właściwie zinterpretować i zrozumieć różne elementy składające się na ich styl.

W tej serii ukazały się:

Cena 39 zł (w tym VAT)

ISBN 978-83-213-4692-2

9 788321 346922